

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcov 1/ **P.**, bývajúceho v B., 2/ **J.**, bývajúcej v B., obom zastúpeným JUDr. L., advokátom so sídlom v B., proti žalovaným 1/ **J.**, bývajúcemu v B., 2a/ **M.**, bývajúcej v N., 2b/ **M.**, bývajúcemu v N., 2c/ **M.**, bývajúcemu v N., zastúpenému zákonnou zástupkyňou I., bývajúcou v N., 3/ **M.**, bývajúcej v N., **o určenie neplatnosti úverovej zmluvy, zmluvy o zriadení záložného práva, darovacej zmluvy a vydanie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8 C 128/98, o dovolaní žalobcov 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 19. februára 2007, sp. zn. 7 Co 297/2005, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky

1/ **o d m i e t a** dovolanie, pokiaľ smeruje proti výroku rozsudku Krajského súdu v Nitre z 19. februára 2007, sp. zn. 7 Co 297/2005, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Komárno z 11. októbra 2005 č.k. 8 C 128/98-334 o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia,

2/ vo zvyšku rozsudok Krajského súdu v Nitre z 19. februára 2007, sp. zn. 7 Co 297/2005 **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Komárno rozsudkom z 8. júna 2004, č.k. 8 C 128/98-283 zamietol 1/ žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti zmlúv uzavretých 3. februára 1995,

a to zmluvy o poskytnutí úveru v sume 7 500 000 Sk, zmluvy o zriadení záložného práva a darovacej zmluvy, ktorých predmetom bola nehnuteľnosť parc. č. X. – zastavaná plocha vo výmere 243 m² – dom súp. č. X., zapísaná na LV č. X. pre kat. územie N. (ďalej len "zmluvy"), 2/ návrh na vydanie predbežného opatrenia z 5. novembra 1997, ktorým žalobcovia žiadali, aby bola žalovaným uložená povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania smerujúceho k prevodu nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom zmluvy o zriadení záložného práva a darovacej zmluvy. Žalobcov zaviazal zaplatiť žalovaným trovy konania 5 988 Sk. Z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že zmluvy sú platné a boli uzavreté v súlade s právnymi predpismi, žalobcovia nepreukázali tvrdenie, že by zmluvy nepodpísali a že išlo o zastreté právne úkony. Návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol, keď dospel k záveru, že nie je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov a nie je ani obava, že by výkon rozhodnutia bol ohrozený. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcov uznesením z 25. apríla 2005 sp. zn. 7 Co 198/2004 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodol tak po zistení, že prvostupňový súd nedostatočným spôsobom zistil skutkový stav, keď sa dôsledne nezaoberal posudzovaním právnych úkonov, určenia neplatnosti ktorých sa žalobcovia domáhajú, z hľadiska ich simulácie; navyiac rozsudok súdu prvého stupňa považoval pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov za nepreskúmateľný.

V ďalšom konaní Okresný súd Komárno rozsudkom z 11. októbra 2005 č.k. 8 C 128/98-334 žalobu o určenie neplatnosti zmlúv a návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Žalobcov zaviazal nahradiť žalovaným 9 036 Sk trov konania. Po doplnení dokazovania dospel k záveru, že medzi účastníkmi bola uzavretá kúpna zmluva. Keďže žalobný petit nezodpovedal § 457 Občianskeho zákonníka, nakoľko nevyjadroval povinnosť vzájomne si vrátiť plnenie prijaté z neplatnej zmluvy, žalobu o určenie neplatnosti zmlúv zamietol. Výrok, ktorým zamietol návrh žalobcov na vydanie predbežného opatrenia, odôvodnil tým, že žalobcovia nepreukázali tvrdenie o obave prípadného ďalšieho prevodu nehnuteľnosti na iný subjekt. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 11. októbra 2005 č.k. 8 C 128/98-334 rozsudkom z 19. februára 2007 sp. zn. 7 Co 297/2005,

rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Po zmene žaloby, vykonanej podaním z 18. decembra 2006, ktorou žalobcovia žiadali určiť neplatnosť zmlúv a uložiť žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne vypratať nehnuteľnosť parc. č. X. so stavbou súp. č. X., zapísanú na LV č. X. pre kat. územie N. a pripustenej odvolacím súdom na pojednávaní konanom 19. februára 2007, odvolací súd bol toho názoru, že žalobcami navrhnutá zmena návrhu nie je v súlade s § 457 Občianskeho zákonníka, pretože sa v ňom nevysporiadali so zrušením záložného práva a vecného bremena viaznuceho na nehnuteľnosti ako i s vydaním peňažného plnenia žalovaným; mal preukázané, že k vzájomným plneniam došlo. Nestotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že medzi účastníkmi došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy ako dissimulovaného právneho úkonu, nakoľko výsledky vykonaného dokazovania pre takýto záver nesvedčia. Tento zastretý právny úkon (kúpna zmluva) by totiž nemohol spĺňať atribút platnosti, pretože jednak nevyjadroval vôľu účastníkov právneho vzťahu a nemal všetky potrebné náležitosti zmluvy. V konaní bolo preukázané, že vôľou žalovaných bolo uzavrieť všetky tri napadnuté zmluvy a nie kúpnu zmluvu, pričom všetky zmluvy spĺňali zákonom predpokladané náležitosti. Nebolo preukázané tvrdenie žalobcov, že zmluvy podpísali bez vytlačeného textu a že by neprevzali finančné prostriedky, ktoré im na ich základe prináležali. Poukázal na rozporuplné tvrdenia žalobcov týkajúce sa okolností uzatvárania predmetných zmlúv, dôvodu prevzatia finančných prostriedkov od žalovaných, z ktorých vyvodil ich nedôveryhodnosť, ako i na skutočnosť, že žalobcovia dva roky a deväť mesiacov nespochybňovali žiadnu zo zmlúv, že po roku 1995, po tom, čo previedli vlastníctvo nehnuteľnosti spornou darovacou zmluvou, neplatili daň za predmetnú nehnuteľnosť. Pokiaľ súd prvého stupňa zamietol návrh žalobcov na vydanie predbežného opatrenia, odvolací súd jeho rozhodnutie považoval za správne a v celom rozsahu sa stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí prvostupňového súdu. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. a žalovaným náhradu trov nepriznal z dôvodu, že nepodali návrh na nahradenie trov (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Žalobcovia napadli dovolaním rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu a žiadali, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietali, že odvolací súd porušil zásadu dvojinstančnosti súdneho konania, keď sa odklonil od právneho záveru, zaujatému v uznesení z 25. apríla 2005 sp. zn. 7 Co 198/2004, z ktorého vyplýva, že skutočným úmyslom účastníkov, kvôli ktorému uzavreli zmluvy, bola kúpa predmetnej nehnuteľnosti, ktorú skutočnosť potvrdili žalovaní aj vypočutí svedkovia a vo svojom rozhodnutí použil „v rozpore s predchádzajúcim rozhodnutím novú právnu

kvalifikáciu, ktorú považujeme za nesprávne posúdenie veci z právneho hľadiska, proti čomu sa však nemôžu navrhovatelia už tak efektívne brániť, nakoľko proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu už riadny opravný prostriedok – odvolanie – nie je prípustný.“ Tento postup odvolacieho súdu mal za následok odňatie možnosti domáhať sa preskúmania skutkových zistení a na ne nadväzujúcich právnych záverov, na ktorých svoje rozhodnutie v odvolacom konaní založil (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Porušenie zásady dvojinštančnosti súdneho konania videli aj v tom, že odvolací súd po pripustení zmeny návrhu na začatie konania, vo veci meritórne rozhodol, podľa nich pripustenie zmeny návrhu na začatie konania v odvolacom konaní bolo dôvodom pre zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa a vrátenie veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Ďalej namietali skutkové zistenia, ku ktorým dospel odvolací súd, keď nepovažoval za preukázané, že napadnutými zmluvami účastníci zastierali uzavretie kúpnej zmluvy ako dissimulovaného právneho úkonu, a keď ustálil, že vôľou účastníkov bolo uzavrieť všetky tri napadnuté zmluvy a nie kúpnu zmluvu, nakoľko tieto sú v rozpore s výsledkami dokazovania. Podľa nich ide v tomto prípade o vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci, a teda je daný dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Mali za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci v otázke, že v prípade napadnutých zmlúv nešlo o simulované právne úkony.

Žalovaní sa k dovolaniu žalobcom písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok je v celom rozsahu procesne prípustný a dôvodný.

Dovolanie žalobcov smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý obsahuje viacero výrokov. Keďže dovolatelia nespresnili, proti ktorým výrokom dovolanie (ne)smeruje a napadnutý rozsudok žiadali (ako celok) zrušiť, dovolací súd vychádzal z toho, že v dovolaní prejavili vôľu, aby dovolací súd preskúmal správnosť všetkých výrokov rozsudku odvolacieho súdu. Dovolanie žalobcov nie je však v celom rozsahu procesne prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie žalobcov v časti, ktorou bol napadnutý výrok rozsudku Krajského súdu v Nitre z 19. februára 2007 sp. zn. 7 Co 297/2005, potvrdzujúci rozsudok Okresného súdu Komárno z 11. októbra 2005 č.k. 8 C 128/98-334 v časti, ktorou bol zamietnutý návrh žalobcov na vydanie predbežného opatrenia, procesne prípustné nie je. Dovolatelia v prejednávanej veci napadli dovolaním výrok rozsudku odvolacieho súdu o predbežnom opatrení. Ich dovolanie teda smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď rozhodnutie o predbežnom opatrení je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o predbežnom opatrení treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať nie podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti rozsudku (§ 238 O.s.p.), ale ktoré vymedzujú podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.). Ako je ale výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide (mediiným) o uznesenie o predbežnom opatrení. Dovolatelia v prejednávanej veci napadli dovolaním výrok rozsudku odvolacieho súdu o predbežnom opatrení. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. ale v takomto prípade vylučuje prípustnosť dovolania. Dovolanie žalobcov by v dôsledku toho mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú uvedené v § 237 O.s.p. Žalobcovia v danej veci nenamietali vady konania v zmysle § 237 O.s.p. a procesné vady tejto povahy nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Dovolací súd vzhľadom na to dovolanie žalobcov smerujúce proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu o predbežnom opatrení odmietol podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

Pokiaľ žalobcovia v prejednávanej veci napadli rozsudok Krajského súdu v Nitre z 19. februára 2007 sp. zn. 7 Co 297/2005 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Komárno z 11. októbra 2005 č.k. 8 C 128/98-334 v časti, ktorou bola zamietnutá žaloba na určenie neplatnosti zmluvy o úvere, zmluvy o zriadení záložného práva a darovacej zmluvy, uzavretých 3. februára 1995, oproti uloženiu povinnosti žalovaným vypratať nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení záložného práva, treba prípustnosť dovolania posudzovať podľa § 238 O.s.p. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalobcovia dovolaním napadli rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky niektorého z rozsudkov uvedených v citovaných ustanoveniach. Nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval, a teda ani nevyslovil svoj právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.). So zreteľom na to je zrejmé, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p.

Dovolanie žalobcov by vzhľadom na to bolo procesne prípustné, len ak by v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k vade konania v zmysle § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie

konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vzhľadom na námietky dovolateľov a tiež s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., dovolací súd kládol dôraz na skúmanie tej vady, ktorej existenciu dovolatelia v dovolaní tvrdili (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dôvodom, zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznával.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu a jeho rozhodnutie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.; podľa odvolacieho súdu totiž postupom odvolacieho súdu bola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba o určenie neplatnosti zmlúv nie je dôvodná, nakoľko petit žaloby, po jeho právnom názore, že predmetnými zmluvami bol zastretý iný právny úkon – kúpna zmluva, nezodpovedá ustanoveniu § 457 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd po tom čo, pripustil zmenu návrhu na začatie konania, dospel k záveru, že zmena návrhu nie je v súlade s § 457 Občianskeho zákonníka a v porovnaní so súdom prvého stupňa svoj potvrdzujúci rozsudok založil na právnom názore odlišnom od právneho názoru súdu prvého stupňa, keď vychádzal z toho, že predmetnými zmluvami nebol zastretý iný právny úkon – kúpna zmluva.

Dovolací súd je toho názoru, že toto konanie odvolacieho súdu, z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov, alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O.s.p., § 123 O.s.p., § 115 O.s.p. a pod.). Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého procesu je i právo účastníka, aby sa jeho vec, ak to zákon pripúšťa, prejedнала v dvojinštančnom konaní.

Vychádzajúc z ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal, treba súhlasiť s odvolacím súdom, že právny vzťah z bezdôvodného obohatenia je synalagmatickej povahy, obsahom ktorého je povinnosť účastníkov vrátiť druhému všetko, čo podľa zmluvy dostal.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia v odvolacom konaní písomným podaním z 18. decembra 2006 (č.l. 364 spisu) navrhli zmenu žalobu v tom smere, že žiadali určiť, že zmluvy uzavreté 3. februára 1995 - zmluva o úvere, zmluva o zriadení záložného práva a darovacia zmluva sú neplatné a žalovaných zaviazať spoločne a nerozdielne vypratať nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení záložného práva. Odvolací súd na pojednávaní 19. februára 2007 o tejto žalobcami navrhovanej zmene žaloby rozhodol tak, že ju pripustil. Takýto postup odvolacieho súdu bol v súlade so zákonom, umožňovalo mu ho ustanovenie § 211 ods. 3 O.s.p. v znení účinnom do 30. júna 2007 (t.j. v čase rozhodovania odvolacieho súdu).

Odvolací súd však nesprávne postupoval, keď žalobcami zmenenú žalobu prejednal, rozhodol o nej. V dôsledku toho, že takto zmenenú žalobu neprejednal a nerozhodol o nej súd prvého stupňa, došlo k tomu, že vo veci bolo v rozpore so zásadou dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania rozhodnuté len odvolacím súdom v jedinom stupni. Postupom odvolacieho súdu teda bola účastníkovi konania (žalobcom) odňatá možnosť konať pred súdom prvého stupňa a v dôsledku toho tiež možnosť domáhať sa cestou riadneho opravného prostriedku preskúmania záverov súdu o tom, či zmenená žaloba zodpovedala § 457 Občianskeho zákonníka a teda či vzájomnosť a podmienenosť práv a povinností účastníkov je primerane vyjadrený v petite zmenenej žaloby.

Podľa dovolacieho súdu odvolací súd porušil právo žalobcov na spravodlivý proces aj tým, že svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch v otázke simulácie

právných úkonov než súd prvého stupňa, čím v skutočnosti žalobcom odňal právo namietať správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa žalobca dozvedel, že odvolací súd vyvodil svoj iný právny záver zo skutočností prvostupňovým súdom nehodnotených. K novým právnym záverom odvolacieho súdu sa účastníci konania nemali možnosť vyjadriť, prípadne predložiť nové dôkazy, ktoré z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa sa nejavili významnými. Ak odvolací súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa, mal správne rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania odvolací súd mohol učiniť zadosť iba kasačným rozhodnutím. Tým, že odvolací súd tak nepostupoval, znemožnil účastníkovi realizáciu jeho procesných práv, lebo mu odoprel možnosť prieskumu správnosti nových, prípadne z pohľadu súdu prvého stupňa dosiaľ bezvýznamných, avšak z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom však rozhodujúcich skutkových zistení. Svojím postupom teda žalobcom odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to rozsudok odvolacieho súdu okrem potvrdzujúceho výroku o predbežnom opatrení zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.). Vzhľadom na existenciu tejto vady sa dovolací súd vecne nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými dovolateľmi v dovolaní. Skutkové a na nadväzujúce právne závery odvolacieho súdu sú preto zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2008

JUDr. Daniela Sučanská, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: